

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์เป็น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่จัดอยู่ในงานประเภทวรรณกรรมซึ่งเป็นทรัพย์สินทางปัญญาอย่างหนึ่งที่ผู้สร้างสรรค์ได้ใช้ความวิริยะอุตสาหะอันเกิดจากสติปัญญาในการสร้างสรรค์ผลงานขึ้นมา และการสร้างสรรค์นั้นได้นำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าทางวัฒนธรรมวิชาการ และทางสังคม จึงควรให้ความคุ้มครองแก่ผู้สร้างสรรค์จากการที่ได้คิดค้นสร้างสรรค์ผลงานนั้น โดยมอบสิทธิแต่เพียงผู้เดียวอันเกิดจากลิขสิทธิ์ดังกล่าว และบุคคลใดจะมาละเมิดสิทธิดังกล่าวไม่ได้ ซึ่งเหตุผลที่จะต้องให้มีการคุ้มครองลิขสิทธิ์อาจแบ่งออกเป็น 3 ประการที่สำคัญ กล่าวคือ ประการแรก เหตุผลทางด้านความเป็นธรรมชาติ เนื่องจากผู้สร้างสรรค์ได้ใช้สติปัญญาและความวิริยะอุตสาหะในการสร้างสรรค์ผลงาน จึงควรที่จะให้ความคุ้มครองแก่เจ้าของงานที่จะมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวอันเกิดจากลิขสิทธิ์นั้นและบุคคลใดจะมาใช้ประโยชน์จากงานลิขสิทธิ์ดังกล่าวโดยไม่ได้รับอนุญาตไม่ได้ ประการที่สอง เหตุผลทางด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากการสร้างสรรค์ผลงานย่อมที่จะต้องมีต้นทุนในการสร้างสรรค์ผลงานและผู้สร้างสรรค์ย่อมคาดหวังผลกำไรจากการสร้างสรรค์ผลงานนั้น จึงควรที่จะให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ดังกล่าว และประการที่สาม เหตุผลทางด้านวัฒนธรรมและสังคม เนื่องจากงานอันมีลิขสิทธิ์เป็นงานสร้างสรรค์ที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมของชาติและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม อันเป็นประโยชน์แก่สาธารณะที่จะเสริมสร้างให้เกิดวัฒนธรรมให้มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น จึงเป็นเหตุผลอีกประการหนึ่งที่ผู้สร้างสรรค์ควรที่จะได้รับการคุ้มครองลิขสิทธิ์¹

อย่างไรก็ดี การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งรวมถึงลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ โดยทั่วไปแล้วย่อมที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายของประเทศนั้น ๆ แต่การคุ้มครองดังกล่าวนี้ก็อาจที่จะขยายการคุ้มครองระหว่างประเทศได้ หรือที่เรียกว่า “ความตกลงระหว่างประเทศ” ที่จะให้ความคุ้มครองแก่ทรัพย์สินทางปัญญาระหว่างประเทศตามที่ได้เข้าผูกพันในข้อตกลงนั้น ซึ่งความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ที่สำคัญจะมีอนุสัญญาเบิร์นและความตกลง TRIPS

¹ อรรถพร พันธ์พัฒนา. (2566). *คำอธิบายกฎหมายลิขสิทธิ์* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 1 และ 18.

อันเป็นมาตรฐานในการคุ้มครองลิขสิทธิ์ให้มีประสิทธิภาพอย่างเพียงพอ ซึ่งประเทศไทยก็ได้เข้าเป็นภาคีตามความตกลงระหว่างประเทศดังกล่าวด้วย² จึงทำให้การคุ้มครองลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ของประเทศไทยเป็นไปตามมาตรฐานสากลและได้รับความคุ้มครองระหว่างประเทศ

กฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศไทยมีการบังคับใช้มาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยมีการปรากฏขึ้นครั้งแรกในประกาศหอพระสมุดวชิรญาณ ร.ศ. 111 ซึ่งมีการกำหนดห้ามมิให้ผู้ใดนำเรื่องราวต่าง ๆ ที่ลงพิมพ์ในหนังสือสมุดวชิรญาณพิเศษไปพิมพ์ซ้ำ เว้นแต่จะมีการขออนุญาตต่อกรรมการสัมปาทิกสภา ซึ่งต่อมาก็มีการพัฒนากฎหมายเรื่อยมา โดยมีการตราพระราชบัญญัติกรรมสิทธิ์ผู้แต่งหนังสือ ร.ศ. 120 ขึ้น หรือในช่วง พ.ศ. 2444 หลังจากนั้นประเทศไทยก็ได้เข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาเบิร์น เมื่อปี พ.ศ. 2474 จึงได้มีการพัฒนาพระราชบัญญัติผู้แต่งหนังสือ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2457 มาเป็นพระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม พ.ศ. 2474 โดยกฎหมายฉบับนี้ได้ให้ความคุ้มครองแก่งาน 2 ประเภท กล่าวคือ งานวรรณกรรมและศิลปกรรมเท่านั้น อย่างไรก็ตามในเวลาที่ต่อมาบทบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับลิขสิทธิ์นั้นก็เกิดความล้าสมัย และไม่ให้ความคุ้มครองแก่เจ้าของลิขสิทธิ์อย่างเพียงพอ และอัตราโทษที่กำหนดไว้ก็ต่ำเกินไป จนทำให้มีการละเมิดต่อกฎหมายอยู่เสมอ จึงทำให้ต้องมีการปรับปรุงพระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม พ.ศ. 2474 ขึ้นใหม่เป็นพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521³ และหลังจากนั้นก็มีการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ต่อมาอีก 16 ปี ก็เกิดปัญหาว่ากฎหมายดังกล่าวมีการใช้บังคับมานาน บทบัญญัติต่าง ๆ จึงไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ได้เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการพัฒนาและการขยายตัวของเศรษฐกิจ การค้า อุตสาหกรรมของประเทศ และระหว่างประเทศจึงสมควรที่จะให้มีการปรับปรุงมาตรการคุ้มครองด้านลิขสิทธิ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อที่จะรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวและเพื่อส่งเสริมให้มีการสร้างสรรค์งานในด้านวรรณกรรม ศิลปกรรม และงานด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมากยิ่งขึ้น จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ขึ้น⁴ ซึ่งในช่วงเวลาต่อมาพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ก็ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันอีก 4 ครั้ง โดยปัจจุบันมีการแก้ไขเพิ่มเติมจนถึงพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 จะได้มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน แต่ก็ยังพบว่ามีการละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์เป็นจำนวนมาก

² อรรถพร พนัสพัฒนา. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 1. หน้า 2-4.

³ อรรถพร พนัสพัฒนา. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 1. หน้า 20-21.

⁴ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537. หลักการและเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537.

โดยเฉพาะในกลุ่มองค์กรธุรกิจต่าง ๆ ไม่ว่าจะองค์กรธุรกิจขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ ที่มีการติดตั้งซอฟต์แวร์โดยไม่มีสัญญาอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ ตัวอย่างเช่น ในช่วง โควิด-19 ปี พ.ศ. 2564 ที่ผ่านมา จากข้อมูลของกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (บก.ปอศ.) พบว่ามีการแจ้งความเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ในองค์กรธุรกิจเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2563 ซึ่งสาเหตุหนึ่งมาจากพนักงานเวิร์กฟรอมโฮมที่มากขึ้นขององค์กรหลายแห่งที่ใช้ซอฟต์แวร์ไม่มีสัญญาอนุญาตให้ใช้บนคอมพิวเตอร์ส่วนตัว ส่งผลให้ตัวเลขประมาณการมูลค่าความเสียหายกว่า 212 ล้านบาท โดยมีมูลค่าสูงกว่า ปี พ.ศ. 2563 ที่มีมูลค่าความเสียหายประมาณ 195 ล้านบาท⁵ ซึ่งการละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อเจ้าของลิขสิทธิ์เป็นอย่างมาก อีกทั้งยังเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศเป็นจำนวนมากอีกด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าสถิติการปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ในปี พ.ศ. 2565 เป็นจำนวน 517 คดี พบของกลางเป็นจำนวน 19,048 ชิ้น โดยสถิติตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ถึง 2565 มีการดำเนินคดีถึง 4,491 คดี และพบของกลางรวมเป็นจำนวน 195,973 ชิ้น⁶ อีกทั้งยังมีสถิติคดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ในช่วงปี พ.ศ. 2564 จำนวน 2,768 คดี และปี พ.ศ. 2565 จำนวน 2,864 คดี⁷ ซึ่งถึงแม้ว่าการดำเนินคดีในชั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจและการเข้าสู่การพิจารณาในชั้นศาลจะมีปริมาณคดีและจำนวนของกลางที่ไม่มาก แต่การละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ก็เป็นความผิดที่มีมูลค่าความเสียหายที่สูงและกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก

ด้วยสภาพปัญหาทางสังคมดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาการบังคับใช้กฎหมายของความผิดละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ ตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2537 พบว่าการละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์โปรแกรมคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นงานประเภทวรรณกรรม โดยแบ่งออกเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ขึ้นต้นตามมาตรา 30 และการละเมิดลิขสิทธิ์ขึ้นรองตาม

⁵ MGR ONLINE. (2564). *ซอฟต์แวร์เถื่อนระอุ! จับปรับตั้งขึ้นทั่วไทยช่วงเวิร์กฟรอมโฮม (Cyber Weekend)*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://mgronline.com/cyberbiz/detail/9640000074837>. [2566, 29 พฤษภาคม].

⁶ กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2565). *สถิติการปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญารายปีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ และกรมศุลกากร ปี พ.ศ. 2561 - 2565*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www.ipthailand.go.th/th/protect-005/item/staticpp_diptyotolyear63-65.html?category_id=2168. [2566, 14 พฤษภาคม].

⁷ สำนักแผนงานและงบประมาณ. (2565). *ผลการดำเนินงานด้านคดีของศาลยุติธรรม ประจำปี พ.ศ. 2565*. หน้า 56 และ 61. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://oppb.coj.go.th/th/content/category/detail/id/8/cid/2087/iid/334419>. [2566, 29 พฤษภาคม].

มาตรา 31 ซึ่งกฎหมายใช้คำว่า “ผู้ใด” จึงเป็นการบังคับใช้แก่นุคคลธรรมดาและนิติบุคคล โดยมีบทกำหนดโทษการละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ขั้นต่ำตามมาตรา 69 ซึ่งต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท แต่หากเป็นการกระทำเพื่อการค้า จะต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 4 ปี หรือปรับตั้งแต่ 100,000 บาท ถึง 800,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ส่วนการละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ชั้นรอง มีบทกำหนดโทษตามมาตรา 70 โดยต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ 10,000 บาท ถึง 100,000 บาท แต่หากเป็นการกระทำเพื่อการค้า จะต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 3 เดือน ถึง 2 ปี หรือปรับตั้งแต่ 50,000 บาท ถึง 400,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ⁸ จึงเห็นได้ว่าการบังคับใช้โทษปรับในความผิดละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์เป็นการใช้บังคับกับบุคคลทุกประเภททั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ซึ่งเป็นรูปแบบโทษปรับแบบตายตัว กล่าวคือ เป็นการกำหนดโทษปรับขั้นต่ำและขั้นสูงในบทกำหนดโทษของความผิด ซึ่งการบังคับใช้โทษปรับดังกล่าวจะเกินไปกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ไม่ได้ ในกรณีเช่นนี้ หากการละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์นั้น ผู้กระทำความผิดได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิดมากกว่าโทษปรับตามที่กฎหมายกำหนด การกำหนดโทษปรับแบบตายตัวในความผิดดังกล่าวย่อมส่งผลทำให้ไม่สามารถยับยั้งป้องปรามการกระทำความผิด โดยเฉพาะผู้กระทำความผิดที่ได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิดที่มีมูลค่าสูงได้ เพราะไม่สามารถบังคับใช้โทษปรับในความผิดละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์เกินไปกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดได้ จึงเป็นปัญหาการบังคับใช้โทษปรับที่เป็นการกำหนดรูปแบบโทษปรับแบบตายตัวในความผิดละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ประการหนึ่ง

อีกทั้งการบังคับใช้โทษปรับในความผิดละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ยังเป็นการใช้บังคับกับบุคคลในทุกฐานะทางเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีหรือร้าย และผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีหรือยากจน ซึ่งถึงแม้ว่าจะลงโทษปรับในความผิดเดียวกันตามความร้ายแรงของความผิดอย่างเดียวกันก็ตาม แต่ก็ไม่ได้คำนึงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ จึงทำให้การลงโทษปรับที่เท่ากันกลับได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีซึ่งมีสภาพทางเศรษฐกิจดีกว่าผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีเป็นการทั่วไปและมีความสามารถชำระค่าปรับได้ดีกว่าย่อมมีความรู้สึกเจ็บท้อและได้รับผลร้ายจากโทษปรับที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ผู้กระทำความผิดไม่เจ็บท้อท้อจากการกระทำความผิดและอาจกลับมากระทำความผิดซ้ำได้ จึงทำให้การบังคับใช้โทษปรับกับผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันได้รับผลร้ายจากลงโทษปรับที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ หากผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีมีเหตุปรากฏว่าไม่มีความสามารถในการเสียค่าปรับ ก็อาจที่ต้องถูกกักขังแทนค่าปรับ อันเป็นการกระทบแก่

⁸ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537. มาตรา 30, 31, 69 และ 70.

เสรีภาพของผู้กระทำความผิด ซึ่งการลงโทษปรับควรเป็นการลงโทษเพื่อยับยั้งป้องปรามการกระทำ ความผิดเพื่อให้ผู้กระทำความผิดเข็ดหลาบ ไม่กลับมาก่อทำความผิดซ้ำ และเป็นประโยชน์แก่รัฐ ที่จะได้อำนาจเข้าสู่แผ่นดิน แต่รัฐกลับจะต้องเสียงบประมาณในการดูแลผู้กระทำความผิด ที่ไม่สามารถชำระค่าปรับได้ จึงทำให้เกิดปัญหาการบังคับใช้โทษปรับที่ไม่สอดคล้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคลในความผิดละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ประการหนึ่ง

นอกจากนี้ ความผิดละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ก็ไม่ได้แยกผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลออกจากกัน โดยเป็นการบังคับใช้โทษปรับแก่บุคคลดังกล่าวในความผิด และความเสียหายเดียวกัน ซึ่งโดยทั่วไปแล้วนิติบุคคลจะมีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าบุคคลธรรมดา เป็นการทั่วไป แต่บทบัญญัติดังกล่าวกลับกำหนดให้นิติบุคคลระวางโทษปรับเช่นเดียวกับบุคคลธรรมดาในการกระทำความผิดเดียวกัน อีกทั้งโดยสภาพแล้วนิติบุคคลย่อมไม่สามารถที่จะลงโทษเกี่ยวกับเสรีภาพได้ ไม่ว่าจะโทษประหารชีวิต จำคุกและกักขังได้ ซึ่งต่างกับบุคคลธรรมดาที่ศาลสามารถลงโทษประหารชีวิต จำคุกและกักขังได้ การกำหนดโทษปรับจึงควรกำหนดให้นิติบุคคลได้รับโทษปรับที่หนักกว่าบุคคลธรรมดา จึงส่งผลทำให้เกิดปัญหาการบังคับใช้โทษปรับกับบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ที่ไม่สามารถยับยั้งป้องปรามการผู้กระทำความผิดได้อย่างเหมาะสมอีกประการหนึ่ง

จากที่กล่าวมาจึงเห็นได้ว่า แม้การละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์จะได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 แต่กฎหมายดังกล่าวก็ไม่อาจที่จะยับยั้งป้องปรามผู้กระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควรและกลับมีมูลค่าความเสียหายที่สูงเป็นอย่างมาก อันเป็นการกระทบต่อเจ้าของลิขสิทธิ์และเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก ถึงแม้ว่าการกำหนดโทษปรับในความผิดละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์จะกำหนดโทษปรับแบบตายตัวที่มีโทษปรับขั้นสูงขั้นต่ำก็ตาม แต่ก็ไม่อาจที่จะยับยั้งผู้กระทำความผิดที่ได้รับผลประโยชน์จากการกระทำความผิดที่มีมูลค่าสูงได้ และการบังคับใช้โทษปรับในความผิดดังกล่าวก็ไม่เป็นการลงโทษที่สอดคล้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคล ทำให้ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันได้รับผลร้ายจากโทษปรับที่แตกต่างกัน ส่งผลทำให้ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีไม่เข็ดหลาบจากการกระทำความผิดและอาจกลับมากระทำความผิดซ้ำได้ ส่วนผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีก็อาจที่จะถูกกักขังแทนค่าปรับในกรณีที่ไม่สามารถชำระค่าปรับได้ ทำให้รัฐต้องสูญเสียรายได้ในการจัดการดูแลผู้กระทำความผิด ซึ่งการลงโทษปรับควรได้ประโยชน์จากการลงโทษเพื่อไม่ให้ผู้กระทำความผิดซ้ำ และรัฐได้ประโยชน์จากการลงโทษปรับที่ได้รับค่าปรับเข้าสู่แผ่นดิน นอกจากนี้ ความผิดดังกล่าวก็เป็นการบังคับใช้โทษปรับกับบุคคลทุกประเภททั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ซึ่งโดยทั่วไปแล้วนิติบุคคลย่อมมีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าบุคคลธรรมดาเป็นการทั่วไป แต่บทกำหนดโทษในความผิดดังกล่าวกลับกำหนดให้บุคคลธรรมดาและนิติบุคคลได้รับ

โทษในความผิดและความเสียหายเดียวกัน จึงทำให้การบังคับใช้โทษปรับแก่บุคคลดังกล่าวไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษปรับในการยับยั้งป้องปรามการกระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้ ด้วยสภาพปัญหาที่กล่าวมาจึงเกิดปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้โทษปรับในความผิดละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ กล่าวคือ

ประการแรก ปัญหาการบังคับใช้โทษปรับแบบตายตัวในความผิดละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์

ประการที่สอง ปัญหาการบังคับใช้โทษปรับที่ไม่สอดคล้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคลในความผิดละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ และ

ประการที่สาม ปัญหาการบังคับใช้โทษปรับกับบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลในความผิดละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์

ด้วยสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎี กฎหมายประเทศไทยและกฎหมายต่างประเทศ ที่เกี่ยวกับการบังคับใช้โทษปรับในความผิดละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามกรณีศึกษา พบว่าในต่างประเทศมีการบังคับใช้โทษปรับในความผิดละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ โดยมีการนำรูปแบบโทษปรับตามวันและรายได้ (Day Fine) มาใช้ โดยพิจารณาถึงความร้ายแรงของผิดและรายได้ของผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ ซึ่งสามารถแก้ปัญหาข้อจำกัดโทษปรับแบบตายตัวที่ใช้บังคับอยู่ได้ และเป็นการลงโทษปรับที่คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดให้ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียม นอกจากนี้ในต่างประเทศก็ยังมี การกำหนดให้บุคคลธรรมดาและนิติบุคคลได้รับโทษปรับในความผิดดังกล่าวที่แตกต่างกันเนื่องจากนิติบุคคลย่อมมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าบุคคลธรรมดาเป็นการทั่วไป จึงกำหนดให้นิติบุคคลต้องระวางโทษปรับที่สูงกว่าบุคคลธรรมดา ส่งผลทำให้การบังคับใช้โทษปรับในความผิดดังกล่าวเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในการยับยั้งป้องปรามการกระทำความผิดของบุคคลทุกประเภท ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะขอกล่าวโดยละเอียดต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบังคับใช้โทษปรับในความผิดละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์
2. เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับการบังคับใช้โทษปรับในความผิดละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ของประเทศไทยและต่างประเทศ
3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการบังคับใช้โทษปรับในความผิดละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

4. เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษปรับในความผิดละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

การบังคับใช้โทษปรับในความผิดละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เป็นรูปแบบโทษปรับแบบตายตัวที่ไม่สอดคล้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของของบุคคล และเป็นการกำหนดให้บุคคลธรรมดาและนิติบุคคลต้องรับโทษในความผิดเดียวกัน ส่งผลทำให้ไม่สามารถยับยั้งป้องปรามการกระทำความผิดในมูลค่าสูงได้ และทำให้ผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันซึ่งจะส่งผลทำให้ผู้กระทำความผิดไม่หลาบจำและกลับมามีการกระทำความผิดซ้ำได้ ซึ่งหากมีการนำโทษปรับตามวันและรายได้ (Day Fine) มาปรับใช้ และแยกการกระทำความผิดของบุคคลธรรมดากับนิติบุคคลออกจากกัน ก็จะทำให้การลงโทษปรับผู้กระทำความผิดได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมและยับยั้งป้องปรามการกระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการลดข้อจำกัดของโทษปรับแบบตายตัว โดยโทษปรับดังกล่าวจะผันแปรไปตามความร้ายแรงของความผิดและฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

สารนิพนธ์ฉบับนี้มุ่งเน้นการศึกษาถึงความเป็นมา แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาและการคุ้มครองลิขสิทธิ์ การลงโทษทางอาญา โทษปรับ และโทษปรับตามวันและรายได้ (Day Fine) และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้โทษปรับในความผิดละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 69 และมาตรา 70 รวมทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายของสาธารณรัฐฟินแลนด์ ราชอาณาจักรสวีเดน และสหรัฐอเมริกา

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

สารนิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาแบบค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลทางเอกสาร (Documentary Research) ทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้มาจากการค้นคว้าด้วยกฎหมาย ตำราทางวิชาการ บทความทางวิชาการ ตลอดจนการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต (E-Research) แล้วนำข้อมูลที่ได้มารวบรวมและวิเคราะห์กับพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้โทษปรับในความผิดละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบังคับใช้โทษปรับในความผิดละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์
2. ทำให้ทราบถึงกฎหมายที่เกี่ยวกับการบังคับใช้โทษปรับในความผิดละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ของประเทศไทยและต่างประเทศ
3. ทำให้ทราบถึงปัญหาการบังคับใช้โทษปรับในความผิดละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537
4. ทำให้ทราบถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบังคับใช้โทษปรับในความผิดละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537